ברשות מוכר · לפי שקיבל עליו מוכר לחריות הדרך: מופר · לחין כאן מלוה עד שימכר וכל מה שימכר ביוקר, של בעלים הרשומים הוא: ברשות נותן לקוח · דמהשתא מלוה הוא נגיה ויכיר ליה טופייהו מדמיה בריבית: תנם לי · ואוכלס כאן ואני אעלה לך לזמן פלוני מפירות שיש לי שם: יש לו שם מופר · דמהשתא לוקחניהו ברשותיה ואע"ג דלא משך, כשלה בשלה לו רבית קלוטה היא לגלח לאבך רבית דרבנן, וכי ים לו לא נזור: אין לו באותו מקום, אפור · דבשכר המתנתו נתן לו זה במקום היוקר: ובשמרים מעלים במקום היוקר בשמרים מעלים במקום היוקר ואין מוסיפין. החמרים המשכירים בתבואה ומבילים ממקום הזול למקום היוקר מותר למכור מעט מעט, ואין מוסיפין שיכל לכרים שכר המתנת * [מהדורת תאומים (ראש) ובמקום כבוד... ואחרונים סלנטר ואמשלאם ובמקרא ישראל (מקרוס יפ. ב"ר ויכוכי טוטיס 850 וב"ר)] מעות כדמפרש ואזיל: מ"ט רב פפא אמר ניחא להו דמגלו להו מרעא · שעל ידי מעותיו של זה הם מיכרים סחורים ומכירים לאחם בעלי בתים של מקום הזול ונותנין להם בהקפה ומשכחרים אלגם, ואפילו לא היה זה ממתין להם זמן הגון לא היה להניח לו מיד, גוה להם למרוח ולהיות * שלוחים לקבל עליהם תלריעת הדרך על כך: דמזולי גבייהו · בני מקום הזול כשמועין שאין להו משכחרין בה מוזלי גבייהו כדי שלא ימשכו ידיהם מלהרגיל אלגם: מגרע מדמה · מגר שאין ניכר עדיין [ב] למחר דאמר דמגלו להו מרעא ליכא, למ"ד דמוזלי גבייהו ליכא כיון דאיכו ניכר להם אין מאמינים בדבריו שהוא טוענם במקומו הזול ולא מוזלי גבייה: כשפרי · אם מקום: מוזן שיפא · גריוי בזוזא: ונשקול שיפא · כיון דמקבל עליה תוכפא דאורחא אין כאן רבית ואפילו * לא קיבל עליה תוכפא דאורחא קאי החמרים מעלים במקום היוקר כשמקום הזול: מפו לעשות בגרוטאות כן · כשאר פרגמטיא כגון שכרי זהב וכסף ושאר מיני מתכות מי אמרינן תבואה דמילי דשכיח הוא דאזלי ואתו כל שעתא אמרינן ניחא להו דמגלו מרעא לי כמי דמוזלי גבייהו אבל שאר פרגמטיא ליכא גילוי מרעא ולא מוזלי גבייהו, דמי שמכר לו עכשיו לא ימכור לו למחר ופרגמטיא שלקח היום אינו לוקח למחר: פרדיסא · לקוטם יין מן הכרם בדמים פחותים כל פירות שכח זו בכך וכך ולוקחין אחר שהן בוסר או שמדר אבל עדיין לא הגיע לביכור: רב אסי · דמקום הקדמת משות לזמן הבציר קמוזל גביה והוי חגר נטר ליה: כיון דהוי ביה סיפא · פעמים שיש לקלול בכרם כגון ברד או גשמים או קרח ומפסיד הכל ומקבל עליו כל הפיקין הפסד לא מיחזי כאגר נטר ליה · מיהא קשיא בעיני דבר תורה כמו קדושין (דף מ:) קיהא על הרשלוחות: ומודה רב בשומי · מקום שבולין כרמים * בשוויהם בשעה ומוליכין אח השעה כין שורות הכרמים ומתקלקלין רבים השוויהם בקלחי תרשים שבקרקע ואפשר דב: שכבי שיכבת · בעלי בתים המלוים תבואה לחריסים לזרע ומשלחין להם לגורן תבואה חדשה: פיוטי כפופה · סלה בסלה: מעשרי בתני · שומרי הקמות על הקלוי: בשובו בני דרי · סיומו אח בני הבקעה בדישת תבואה בגורן בהולכה ובהבאה סיומא פורתא לפי שבשביל שאחם ממתינים שבירם עד למר מיכרות הגורן הם נוחנים לבם מחנה יותר על שכירם ליפיק סיומו לותם כדי שחהא פעולחכם מוכנת עד לעות הגורן ושכירות הוא משחלמת אלא לאחר ואין כאן המחנה ואם יוסיפו לכם יותר זה שכר המחנה שכירכם אלא לחוזלי מוזלי לגבייהו: בולי עלמא · החוכרים שדותיהם לחריסים: שקלי מרבעא · כורין בחכירות השדה: ומשלקי לחריסא בניסן · שהם מכלקין לותן בניסן: נמר משום דנטר ליה עד חייר · שקיל שיחא וקבל שלקא דעתיה משום המרגא קא מוסיף: מאן הוא דעבדיה אלא דדין · שהם מכלקין לותן בניסן ועדיין לא נחמלאת התבואה בקשיה ומפסידין לותן הרבה ואין תרעא לחריסא משחעבד עד שחשחעבד התבואה כל לרכה הלכך אלא אלא דדין היא כפייחכם: מנא נטרנא להו עד חייר ומרוומנא להו בכמה · ושכר שדי לחי טוטל אלכך לחי מפרין על חביעחה ואינו בשכר המחנה ד' כורין:

ברשות מוכר מותר, ברשות לוקח אסור. זמולך פירות ממקום למקום, מצאו חבירו ואמר לו: תנם לי ואני אעלה לך פירות שיש לי באותו מקום: אם יש לו פירות באותו מקום מותר ואם לאו אסור, והחמרין מעלים במקום היוקר בבמקום הזול ואינן חושש[ין]. מאי טעמא רב פפא אמר ניחא להו דמגלו להו תרעא. רב אחא בריה דרב איקא אמר ניחא להו דמוזלי גבייהו, [א] מאי ביניידו? איכא בייניידו חגרא חדתא, דבסורא אזלי ארבעה ארבעה בספרי אזלן שיתא שיתא: יהיב רב זווי לחמרי וקביל עליה אונסא דאורחא ושקיל מינייהו חמשה, ונשקול שיתא? אדם חשוב שאני, בעא מיניה ר' אסי מר' יוחנן מהו לעשות בגרוטאות כן? א"ל ביקש ר' ישמעאל ברבי יוסי לעשות כן בכלי פשתן ולא הניחו רבי איבא דאמרי ביקש רבי לעשות בגרוטאות כן ולא הניחו ר' ישמעאל בר' יוסי פרדיסא: רב 'אסר' ושמואל שרי רב אסר כיון דלקמיה שויא מפי מיתחזי כי אגר נטר ליה ושמואל שרי כיון דהוי ביה תיובא לא מיחזי כי אגר נטר ליה, אמר רב שימי בר חייא ואומרי רב (ג)*בתורי, דנפיש פסידייהו אמר להו שמואל להנהו דשבשי שבשא דהפוכו בארעא, כי היכי דקני לכו גופא דארעא, ואי לא, הויא לכו כהלואה ואסור. אמר להו רבא להנהו דמנטרי באני: פוקו הפובו בבי דרי כי היכי דלא תשתלם שבירות דידכו עד ההיא שעתא *דשבירות אינה משתלמת אלא בסוף *והיא שעתא אוזולי דקא מוזלי גבייכו. אמרו ליה רבנן לרבא מי אמרינן דבולי עלמא שקלי ארבעה ומסלקי לאריסא בניסן, מר נמר להו עד אייר ושקיל שיתא? אמר להו: אתון קא עבדיתון שלא כדין-ארעא לאריס משתעבד אי אתון ממלקיתו להו בניסן מפסידתו להו בכמה, אנא נטרנא להו עד אייר ומרווחנא להו בכמה.

רב

פירש בקונטרס ע"י מעות שבידם ניכרים סוחרים ומקיפין להם סחורות לחברות ובקה דקאמר ליכא ביייהו מגרע חדתא ולפירושו ליכא ביייהו נמי מגרע ישן דטעמא דמגלו להו מרעא ליכא שהרי ניכרים הם מימי קדם ונראה כפי' ר"ח דפירש דטעמא דמגלו להו מרעא שבעלי בתים המלוים מגלים להם שערי היוקר שפעמים בעוד שהולכים החמרים למקום הזול וחוזרין מתייקרין כלן ובעלי בתים מודיעין להם ומסייעין להם למכור: ברורי דנפיש פסידייהו. [ד]ר"ח גריס בחורי ופי' שמוכר עגלים קטנים ולדות עדרו חשב יולדו לו בשנה זאת ומודה רב דהו השרי, שרגילות הרבה שמפילות והוה הקלקול יותר מפיוהה של פרדס": רשאי שיכבת · פי' בקלקפלא בעלי בתים המלוים תבואה לחריסים לזרע ומשלמין להן לגורן הבואה חדשה ולא לחשבון בשום דוכחא שקורין זה שיכבי', וכיכבי' היינו זמורות שמחפרן (בראשית מ) שלגה שריגים חלת שיבשין וכן (נרכות דף ה:) [דלח יהיב מר שיכבת לחריסא] (*זכן שיכבת מחריסא) פי' פירש שעושין מעות לבעל הזמורות בכך וכך המעות ושם קוים יותר בשעת זמורה שכרמים וליכא חיוהא בזמורות כמו בפירי ולכך מלריך שמועל להפוכי בחרעא:

רב

[מגיפי ס"ם דפוס חמ"ד שלחו יד למחוק כך דוכן שיכבת וכחבו מחחחיו ברכות ה: ובמחת העיון עוד שכם מביא רמיה זו]

הגהות הב"ח

(ג) גמ' בחורי דנפיש': כ"כ ע"ז רים דף ו' ע"ג:

קמא א מיי' פ"ג מהל' מלוה ולוה הלכה ט סמג לחוין קלב קח טוש"ע י"ד סי' קמג סעי' מה:

קמב ב מיי' שם טוש"ע שם סעי' יז:

קמג ג ד ה ו מיי' שם סלי' ז ח ופיין בכשנות וכמ"מ טוש"ע שם סעי' מז ופיין בכ"י:

קמד ז מיי' שם פ"ח סלי' הוספה ופ"ב: וכמ"מ סמג שם טוש"ע י"ד שם סעי' יוד:

קמה ח מיי' וסמג שם טוש"ע שם וכפי' הטוש' ופ"ב:

קמו ט מיי' שם סלי' ו טוש"ע שם סעיף יג:

קמז י מיי' שם סלי' ז טוש"ע שם סעיף יב:

קמח כ מיי' שם סלי' ח סמג שם:

נוסח א

ד' זמורות ס"ל לפסק"ד הפסק"ד הפ"ת: [לפא דקחני: החוחים ואל"מ המיוחים פ"ק ובאחרים הגה"ל כבאחרים הגה"ל]

נוסח ב

והיינו שעחא אחלי אחלי דקא מוזלי גבייכו כל"ל ד"ה: [ב] שם מחלי גבייכו כל"ל ד"ה: [ג] חוס' ד"ה מחלי ביייהו · ב"ב ל"ג ע"ב ד"ה ד"ה ד"ה

רב מר בר רחל • בימי רבה היה כדמשמע הכא ובפרק מי שמת (ב"ב דף קמט. ושם ד"ה רב) ובפרק החולץ (יבמות דף מה: ושם ד"ה רבה) לא גרס רב אלא מר בר רחל ולא רבה והיה נכון על ליסור גיורת ועוד מניכו לחבר בבא על רבה כדלעמרי' בפי שהחציך(שבת דף קנד: ושם ד"ה ואמרי)

רבה לחבוה דרב מרי בר רחל:

נתר שמת שקל לגר ביתא • פי' בקונטרס לגר שנה הבאה ותימה למה לו המתין עד סוף השנה דשכירות תיכף משתלמת ולא לבסוף ושמת היה מהנהג ליתן השכירות בסוף כל חדש וכן משמע במתניתין לעיל (דף סה:) גבי מרכיס על השכר לי גמי נתר שמת היינו (שכירות של) שנה שניה ומיהו קשה למה לו ניכה לו מחוכו ושמת בעוה היה מן הנכרי שיפרע לו לו להרלות שהוא נותן לו שכר שלא יהיה גרלה כיוצא בשכר הלוחה וה"ת מכח דיעל דבר מלרת היה לו לרב מרי להוליא מיד רבה דלתמרינן לעיל (דף סה:) מאי משכנתא דשכוחא גביה (נ) והא דלתמרינן לקמן (דף קח:) דוכן מן הנכרי ליח ביה משום דיעל דבר מלרת היינו משום דמאי לחמר ליה לריכי ממלרך לחבל רב הכא רב מרי שלא היה לו בית שלל בית הנכרי לא שייך האי טעמא ולחרבה הפסיד שכל זמן שלא קנאו רבה היה דר בו רב מרי בשביל רבנים ויל"ל דרב מרי לא היה רולה לקנותו* :

דשתם משכנתא שמת • ולא הוה ליה לרב מרי לסלוקי ושבוק כאן כמו שכתב לעיל (דף סו:) בתירלא דלא מסלקי והשתא ניסקול מר לגר ביתא דחציב כאילו הוה הבית ממושכן לו מרבה שהיה בה רבה להחזיק בבית היה מוגעו רב מרי שה היה רולה עד שיפרע לו מעותיו הלכך הוה חציב רבה כלוה ושכור רב מרי לדור בו בחנם ורבה הציבו דלא עדיף מנברה דאחתי מיניה :

השתא ניסקול מר לגר ביתא • משמע דיכול לחדם לסלור מה שהשכיר ביד לחרים וכן משמע בפרק החומר משקלי (ערכין דף כח: ושם ד"ה ר"ק) דאם הקדיש המשכיר את הבית אין השוכר רשאי לדור בו יותר ואם דר בו מעל ונקנה דאמרי' בפרק לעי"פ (כתובות דף נה: ושם ד"ה שהה) ובפרק בתרא דנדרים (דף פו:) בית שמשכנתי לך להשתפדנו ממך תיקדום קדשה משמע שכל זמן שהית ממושכנת אינו יכול להקדיש וי"ל דמה שיתר על החוב יכול להקדיש ולמכור לבל גובה תחילה חובו ומה שאין יכול לדור בו לפי שהקדש מעורב בו וימכור הבית ויקח זה שכר

ושפבי ליה טפי • אין זה רבית מחורת שלא היו מזכירים שנותנין בשביל מעותיו שהיו בעלין בקונטרס ולא דמי להלוהו ודר בחציו שלריך להעלות לו שכר (לעיל דף סה:) הע"פ שאינו לומר שיהא דר בשביל מעותיו דשתי השם שנתנו בעדיין חייב לו : **משתעבדי** בהו טפי • [א]ית ספרים דלא גרסי טפי שלכאוף היו מחזירים להם מעות שכרגא שנותנין בעבורם וכל מה שהיו משעבדין בהן היה בשכר הלוחה : **אפרוותא** דזולפפתא • הכא משמע שהיה שם מקום הזול והכשוכר פירות (ב"ב דף לח:) משמע שהיו מוליכין שם הייטת כדי למוכרן ביוקר וי"ל שהיתה עומדת בין מדינה שהיה שם יין לרוב ובין מדינה שלא היה נמלא שם יין והיו מביאים שם ממקום הזול ובאים ממקום היוקר שם לקנות :

דתם בידו הכא לאו בידו • דומה במאי הוי טפי בידו השם מהכא דלי מיירי השם שים בידו תבואה לזרוע הכא נמי אם יש לו יין הוי בידו ואי חציב השם משום דים בידו לקנות הכא נמי בידו לקנות ויש לומר דהכא אין בידו כשאר הזול דזולפפתא לא משך כולי האי דשמת כשביבא לקנות לא ימלא בחותו שאר לבל בחם לוביר בידו לקנות חטין שאם לא ימלא בזול יקנה ביוקר : הכא

רב מרי בר רחל משכנו ליה ההוא נכרי ביתא הדר זבנה לרבא, **נתר** תרייסר ירחי שתא שקל אגר ביתא אמטי ליה לרבא, אמר ליה האי דלא אמטאי למר אגר ביתא עד האידנא *דסתם משכנתא שתא; אי בעי נכרי למלקי לא הוה מצי מסלק לי השתא לשקול מר אגר ביתא, א"ל אי הוה ידענא דהוה ממושכן ליה—למר לא הוה זבינא ליה, *השתא כריניהם עבדינן לך: בל אימת דלא מסלקי בוזוי לא שקיל אגר ביתא, אנא נמי לא שקילנא מינך אגר ביתא עד דמסלקנא לך בוזוי. אמר ליה רבא מברניש לרב אשי תני מר ברבי בפא אבלי רביתא: דיהבי זוזי אחמרא בתשרי ומבחרי לה בטבת אמר ליה אינהו נמי אחמרא קא יהבי אחלא לא קא יהבי – מעיקרא דחמרא חמרא דחלא חלא, הלכיא שתא הוא דמסבחרי. ירבינא הוה יהיב זוזי לבני אקרא דשנוותא ושפכי ליה טפי כופיפא אתא לקמיה דרב אשי אמר ליה מי שרי? אמר ליה אין אחולי הוא דקא מחלי גבך, אמר ליה הא ארעא לאו דידהו היא? אמר ליה "ארעא לטסקא משעברא" ומלבא אמר מאן דיהיב טסקא ליכול ארעא, אמר ליה רב פפא לרבא דוד מר הני רבנן דיהבי זוזי אכרגא דאינשי ומשעבדי בהו טפי: אמר ליה *השתא איכו שביבא לא אמרי לכו הא מילתא–דהבי אמר רב ששת: מוהרקיהו דהני בטפסא דמלבא מנח ומלבא אמר מאן דלא יהיב כרגא לשתעביד למאן דיהיב כרגא, רב סעורים אחוה דרבא הוה תקיף אינשי דלא מעלו ומעייל להו בגוהרקא דרבא אמר ליה רבא שפיר קא עבדת דתנינא זראית שאינו נוהג כשורה מניין שאתה רשאי להשתעבד בו תלמוד לומר °לעולם בהם תעבודו ובאחיכם (ג) °יכול אפילו נוהג כשורה ת"ל °ובאחיכם בני ישראל איש באחיהו לא תרדה אמר רב חמא "האי מאן דיהיב זוזי לחבריה למיזבן ליה חמרא ופשע ולא זבן ליה, משלם ליה כדקא *אזיל אפרוותא דזולפפתא" אמר אמימר אמריתא לשמעתא קמיה דרב זביד מנה דרבא אמר כי קאמר רב חמא הני מילי בין סתם אבל בין זה לא. אמי ייתר דמזבני ליה ניהליה, רב אשי אמר "אפי' יין סתם נמי לא, מאי טעמא? אסמכתא היא *ואסמכתא לא קניא ולרב אשי מאי שנא מהא *דתנן אם אוביר ולא אעביד אשלם במטבא? התם בידו הבא

תורה אור

* נמ' ל"ל מאי שנא הכא ושנא התם ועי' לעיל דף סה.

* נ"ב